

A Dél-Dunántúl bögöly faunájáról (Diptera: Tabanidae)

OTÁRTICS MÁTÉ ZSOLT, TÖRÖK HENRIETTA KINGA, BARNA RÓBERT, BÖNDI BOGLÁRKA,
STRAUSZ SZILÁRD, FARKAS SÁNDOR

Kaposvári Egyetem, Agrár- és Környezettudományi Kar, Környezettudományi és Természetvédelmi Intézet,
Természetvédelmi és Környezetgazdálkodási Tanszék
H-7400 Kaposvár, Guba S. u. 40. Hungary
farkas.sandor@ke.hu

OTÁRTICS, M. Z., TÖRÖK H. K., BARNA, R., BÖNDI B., STRAUSZ, SZ., FARKAS, S.: *Contribution to the knowledge of the South Transdanubian tabanid fauna (Diptera: Tabanidae).*

Abstract: This paper presents all published faunistic data of the Tabanidae in South-Transdanubia from 1956 up to 2016. The faunistic research of tabanids in Somogy, Baranya and Tolna Counties resulted in 53 tabanid species. An annotated checklist with collecting sites is given.

Keywords: Horse-fly, faunistics, Hungary

Bevezetés

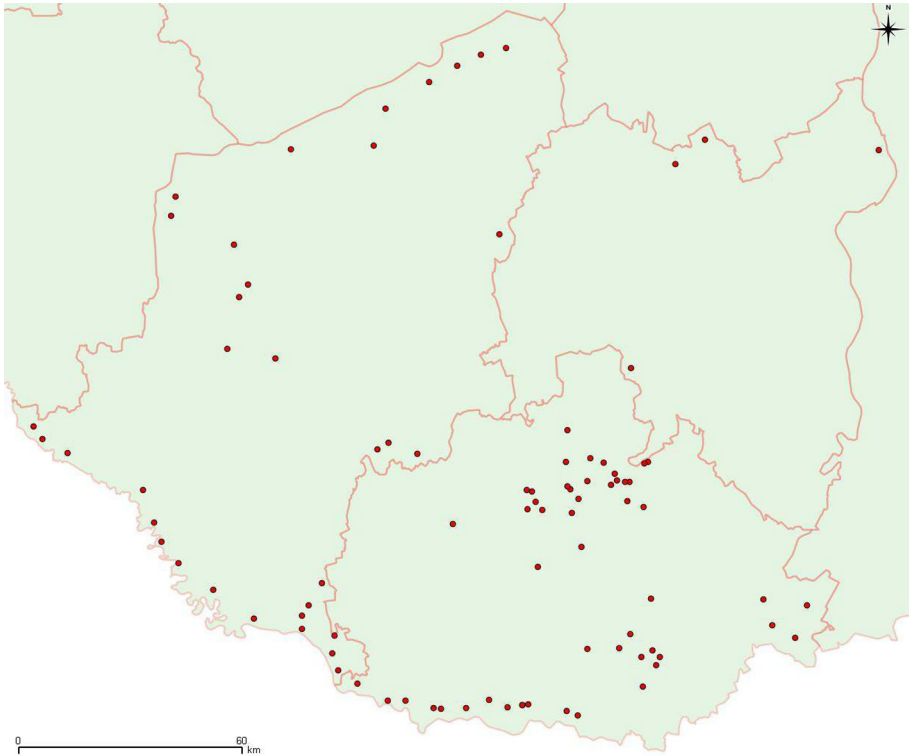
A bögölyök (Tabanidae) családjába világszerte mintegy 4500 fajt sorolnak, ebből hazánkban 61-et mutattak ki (MAJER 2001b). Kutatásuk humán és állategészségügyi szempontból is kiemelt jelentőséggel bír. A nőtények gerinces állatok vérével táplálkoznak, az embert is támadják, szúrásuk gyakran erős fájdalommal társul és lassan múló, égő, viszkető duzzanatot okoz a bőrön. Fájdalmas szúrásuk miatt a megtámadott állat védekezik, így gyakran meg kell szakítaniuk a vérszívást, emiatt sokszor csak több próbálkozás után, különböző egyedekből sikerül a szükséges mennyiségű vért kiszívniuk (MAJER 2001a). Ennek azonban veszélyes következménye, hogy egyes vírusok, baktériumok, vagy parazita férgek okozta betegségekben szenvedő állatokról más egyedekre vihetik át a kórokozókat. Terjesztik az anaplazmózist, a vezikuláris sztomatitiszt és még 33 más állatbetegséget, melyek közül a legfontosabbak az *Anaplasma marginale*, *Bacillus anthracis*, *Brucella* spp., *Erysipelothrix rhusiopathiae*, *Francisella tularensis* és *Leptospira* spp. fajok (MAJER 1985a, 1987).

A mérsékelt égövben viszonylag kevés adatunk van a bögölyök humán-egészségügyi szerepéről. Egészségügyi és járványtani jelentőségük a mezőgazdasági és erdészeti dolgozóknál azonban nem lebecsülendő. A vérszívással összefüggő problémák mellett az is növeli veszélyességüket, hogy gyakran táplálkoznak elpusztult állatok tetemeiből is. A bögölyök hazai elterjedéséről közegészségügyi jelentőségük ellenére kevés adattal rendelkezünk, holott az ellenük való védekezés alapja a fajok előfordulásának, gyakoriságai viszonyainak ismerete lenne. A Dél-Dunántúl gazdaságában az állattartás jelentős szere-

pet játszik, de a régió sok területének Tabanidae faunájáról alig rendelkezünk adatokkal. Jelen dolgozat célja az említett régió területéről eddig publikált elterjedési adatok összegzése. Az összeggyűjtött adatokra építve lehet a közeljövőben szervezett faunisztikai vizsgálatokat tervezni és végrehajtani, melyek eredményei hatékonyan szolgálják a veszélyt jelentő fajokkal szembeni védekezést.

A Dél-Dunántúl Tabanidae kutatásának áttekintése

A hazai bögölyfajok elterjedéséről az első összefoglaló a történelmi Magyarország területéről származó valamennyi adatot tartalmazta (THALHAMMER 1900). A Nemzeti Múzeum Állattárában a 20. század első feléig jelentős mennyiségű Tabanida anyag gyűlt össze, melyet Aradi (1956) dolgozott fel és adott közre. A Dél-Dunántúl területén 15 lelőhelyről 22 bögölyfaj előfordulását említi, melyek közül Tolna megye területére mindössze kettő (Lengyel és Simontornya) esett. Két évvel később publikálta a magyarországi bögölyfajok határozóját a Fauna Hungariae sorozatban (ARADI 1958), melyben még egy Tolna megyei lelőhely szerepelt: Bölcskéről említi a *Chrysops parallelogrammus* előfordulását. Sajnos a gyűjtemény, melyre a két említett mű épült, elpusztult egy tűzvészben az 1956-os harcok során, így az adatok nem ellenőrizhetők. Így kérdéses pl. a *Tabanus montana* előfordulása, mely számos adattal szerepel (ARADI 1956), de a jelenleg érvényes magyarországi fajlistából (MAJER 2001b) hiányzik. GEBHARDT (1962) a neves dipterológus, Thalhammer János emlékének dedikált munkájában a nagy gyűjtő mecseki, javarészt Pécs környékéről származó adatait adja közre; ebben 22 bögölyfajt sorol fel. A Mecsekből és néhány közeli településről TÓTH (1976) 27 faj adatait közölte, részben irodalmi adatok, részben különböző gyűjteményi anyagok feldolgozása és saját gyűjtései alapján. A fajlistában szereplő *Haematopota hispanica* synonym elnevezése a *H. ocelligera* (Kröber, 1922) fajnak, mely viszont nem szerepel Magyarország bögölyfajainak jelenleg érvényes listáján (MAJER 2001b). MAJER (1983b, 1985c) a mecseki Éger-völgyben Malaise-csapdával végzett rendszeres gyűjtései alapján 29 faj előfordulását bizonyította, aminek eredményeként a Mecsekből ismert bögölyfajok száma 38-ra emelkedett. MAJER (1983a) a Drávához közel fekvő Barcsi Borókás területéről 13 bögölyfaj előfordulását jelezte, melyek közül a *Tabanus bromius* és *T. tergestinus* az összes gyűjtött egyed több, mint 70 %-át adta. A mintavételek Darány és Istvándi települések közelében történtek. Két évvel később újabb tanulmányt közölt a területről, melyben Tóth Sándor és Wéber Mihály gyűjtéseiből származó adatokat is felhasználva 29 fajt sorolt fel (MAJER 1985b), köztük a *Chrysops italicus* fajt, melynek ez volt az első hazai publikált adata. A Mecsek területén, Abaligetén végzett további gyűjtések során 19 bögölyfaj került elő (MAJER 1988). A Mecsekből publikált valamennyi korábbi adat összegzésével, valamint különböző gyűjtők addig fel nem dolgozott anyagainak meghatározásával a fajok száma az évezred végére elérte a 41-et (TÓTH 2000b), míg jelenleg 48 faj előfordulását tekinthetjük igazoltnak a hegységből (TÓTH 2007). A Bédakarapancsa Tájvédelmi Körzet Diptera faunája teljesen ismeretlen volt, míg TÓTH (1992) több családra, köztük a Tabanidákra vonatkozóan ismertetett adatokat. Malaise csapdákkal és egyelő gyűjtéssel, 13 mintavételi helyről 18 bögölyfajt mutatott ki, köztük a faunára újnak bizonyuló *Pangonius pyritosus* fajt. A DDNPI-hez tartozó Boronkamelléki Tájvédelmi Körzetből szintén TÓTH (1996) közölt először Tabanida adatokat; a csapdák anyagából, valamint más gyűjtőktől származó anyagban 25 fajt azonosított. Dominánsnak találta a *Haematopota pluvialis* fajt, melynek aránya meghaladta az 50%-ot. A Dráva horvát és magyar oldalán, közösen végzett gyűjtések eredményét adja közre

1. ábra: Tabanidae mintavételi helyek a Dél-Dunántúlon

MAJER és KRČMAR (1998), melyek közül a hazai oldalról 23 faj jelenlétét bizonyították. TÓTH (2000a) a DDNP területére eső 55 mintavételi helyen, 1992-1997 között gyűjtött, 1565 példány meghatározása során 33 fajt azonosított. A szerző a Villányi-hegység faunisztikai kutatásában is részt vett, ahol 16 faj jelenlétét mutatta ki (TÓTH 2000c). A Somogy megyéből származó publikált adatokat összegezve MAJER (2001a) 43 bögölyfajból álló listát közölt. Ezt a faunakatalógust TÓTH (2002) további adatokkal egészítette ki, korábban, 86 somogyi mintavételi területről gyűjtött, elfekvő múzeumi anyagok feldolgozásával. E tanulmányban a szerző 29 bögölyfajhoz közölt elterjedési adatokat, köztük Somogyból elsőként említve a *Tabanus paradoxus* és a *Philipomyia graeca* fajokat. A Látrányi puszta Természetvédelmi Terület faunisztikai feltárása a Dipterákra is kiterjedt. Ennek keretében TÓTH (2003) 2000-2002 között végzett gyűjtéseket a területen, melynek során 15 bögölyfajt talált meg. MAJER és KRČMAR (2007) a Dráva-mente Tabanidea faunájáról adtak áttekintést nagyrészt az irodalmi adatok összefoglalásával, amit újabb gyűjtések eredményeivel egészítettek ki. A 42 kimutatott faj elterjedését 10×10 km-es UTM térképekkel szemléltették, de a fajok pontos lelőhely adatait nem tartalmazza a tanulmány. Magyarországra új fajként hivatkoznak a *Hybomitra ucrainica* fajra. A 2006-2007-ben, Gyűrűfűn megrendezett Biodiverzitás napok keretében a Mecsek és a Zselic között fekvő, erdővel körülvett ökofalu környékéről 29 fajt mutatnak ki (TÓTH 2009). A legkevésbé ismert faunájú Tolna megyében fekvő Simontornya és Tolnanémedi környékén 22 faj jelenlétét bizonyították (TÓTH 2014).

A Dél-Dunántúlról publikált *Tabanida* fajok lelőhely adatai

Az alábbi lista ARADI (1956) kataszterétől kezdve valamennyi, a Dél-Dunántúl területére eső, publikált *Tabanida* faunisztikai adatot tartalmazza. A rendszertani elnevezéseknél a jelenleg érvényes listát vettük alapul (MAJER 2001b). Az adat publikálása óta megváltozott név esetén zárójelben megadtuk azt a nevet, amivel a faj az eredeti publikációban szerepelt. A lelőhelyeknél a közigazgatási egységet adtuk meg. Ahol ez nem volt lehetséges (Mecsek, Zselic, Dráva-ártér, stb.), ott a publikációban szereplő földrajzi elnevezéseket használtuk.

1. *Atylotus fulvus* (Meigen, 1820): Pécs (= *Tabanus fulvus*) (Gebhardt 1962, Tóth 1976); Darány (Majer 1983a, 1985b); Pécs, Éger-völgy (Majer 1983b); Barcsi borókás, Vizvár, Bélavár, Zákány (Majer & Krčmar 1998); Böhönye (Tóth 1996); Bélavár, Felsőszentmárton, Gordisa, Szaporca (Tóth 2000a); Mecsek: Dombay-tó, Mézes-rét, Orfűi-tó, Óbánya, Püspökszentlászló, Takanyó, Völgyi-rétek (Tóth 2000b); Palkonya (Tóth 2000c); Vörs (Tóth 2002); Simontornya (Tóth 2014);

2. *Atylotus loewianus* Villeneuve, 1920: Darány (Majer 1985b); Pécs, Éger-völgy (Majer 2000c); Abaliget (Majer 1988); Cún-Szaporca, Gordisa, Drávatamási, Gyékényes, Zaláta (Majer & Krčmar 1998); Mánfa, Óbánya, Püspökszentlászló, Sikondai-tó (Tóth 2000b); Főnyed, Mesztegyő, Ropolyusza (Tóth 2002); Gyűrűfű (Tóth 2009);

3. *Atylotus rusticus* (Linnaeus, 1767): Kisvaszar (Aradi 1956, Tóth 1976); Darány (Majer 1983a, 1985b); Pécs, Éger-völgy (Majer 1983b); Abaliget (Majer 1988); Barcsi borókás, Bélavár, Cún-Szaporca, Gordisa, Drávatamási, Gyékényes, Őrtilos, Révfalu, Vejti, Vizvár, Zákány, Zaláta, Zehi-pusztá (Majer & Krčmar 1998); Bicsérd, Mecsek: Magyarürög, Éger-völgy, Sikonda (Tóth 1976); Karapancsa (Tóth 1992); Böhönye (Tóth 1996); Barcs, Bélavár, Darány, Drávasztára, Felsőszentmárton, Gordisa, Gyékényes, Kísszentmárton, Őrtilos, Péterhida, Potony, Somogyudvarhely, Szaporca, Vejti, Vizvár (Tóth 2000a); Mecsek: Hidasi-völgy, Mánfa, Mecsekpölöske, Mézes-rét, Óbánya, Püspökszentlászló (Tóth 2000b); Ivánbattyán, Palkonya, Nagyharsány (Tóth 2000c); Főnyed, Ropoly-pusztá, Vörs (Tóth 2002); Látrány (Tóth 2003); Gyűrűfű (Tóth 2009); Simontornya, Tolnanémedi (Tóth 2014);

4. *Chrysops caecutiens* (Linnaeus, 1758): Mecsek, Pécs (Aradi 1956, Tóth 1976); Pécs (Gebhardt 1962); Darány (Majer 1985b); Pécs, Éger-völgy (Majer 2000c); Abaliget (Majer 1988, Tóth 1976); Barcsi borókás, Bélavár, Cún-Szaporca, Gordisa, Drávaszabolcs, Gyékényes, Heresznye, Őrtilos, Révfalu, Tésénfa, Vejti, Vizvár, Zákány, Zaláta, Zehi-pusztá (Majer & Krčmar 1998); Sikonda (Tóth 1976); Mesztegyő, Nagybjom (Tóth 1996); Kölked (Tóth 1992); Bélavár, Csikota, Darány, Drávasztára, Felsőszentmárton, Gyékényes, Kísszentmárton, Őrtilos, Péterhida, Potony, Somogyudvarhely, Szaporca, Vejti, Vizvár (Tóth 2000a); Mecsek: Abaliget, Hosszúhetény, Kisbattyáni-tó, Mecsekpölöske, Mézes-rét; Óbánya, Pisztrángostavak, Püspökszentlászló, Sikonda, Zobákpusztá (Tóth 2000b); Nagyharsány (Tóth 2000c); Ropolyusza, Vörs (Tóth 2002); Látrány (Tóth 2003); Gyűrűfű (Tóth 2009); Simontornya, Tolnanémedi (Tóth 2014);

5. *Chrysops flavipes* Meigen, 1804: Balatonszemes, Balatonszéplak (Aradi 1956); Darány (Majer 1985b); Barcsi borókás (Majer & Krčmar 1998); Darány, Drávasztára, Kísszentmárton (Tóth 2000a); Főnyed, Zamárdi (Tóth 2002); Simontornya (Tóth 2014);

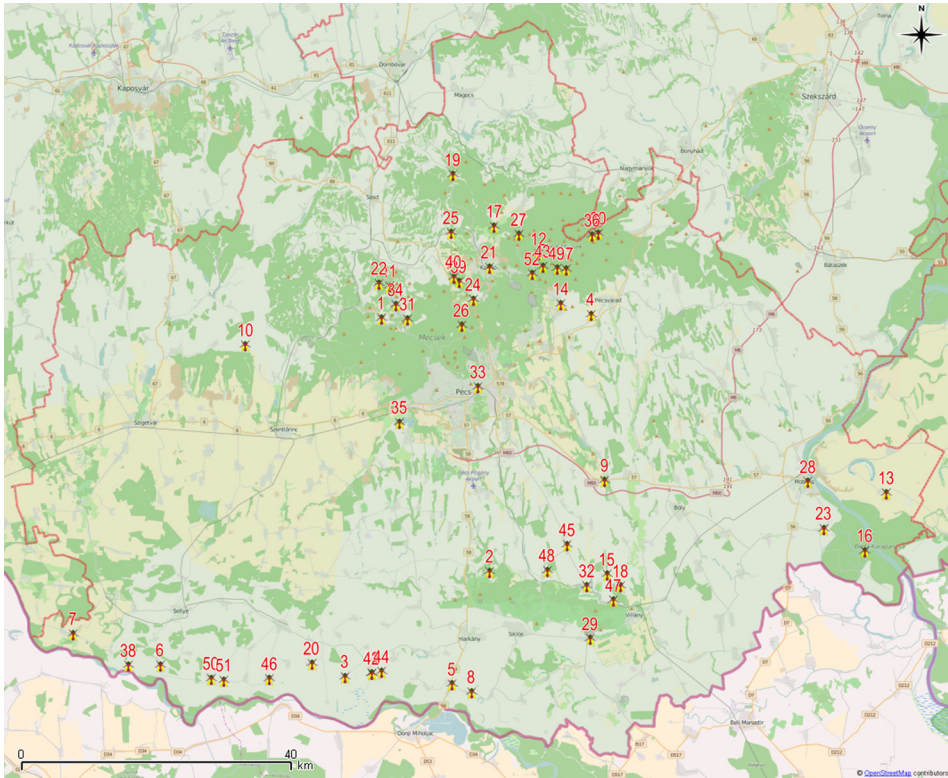
6. *Chrysops italicus* Zeller, 1842: Darány (Majer 1985b); Karapancsa (Tóth 1992); Bélavár, Potony (Tóth 2000a); Mánfa, Pécs, Sikonda, Mecsek: Völgyi-rétek (Tóth 2000b);

7. *Chrysops parallelogrammus* Zeller, 1842: Bölcske (Aradi 1958); Gordisa, Őrtilos, Révfalu (Majer & Krčmar 1998); Bélavár, Drávasztára, Kísszentmárton, Potony (Tóth 2000a)

8. *Chrysops relictus* Meigen, 1820: Simontornya (Aradi 1956, Tóth 2014); Pécs (Gebhardt 1962, Tóth 1976); Barcsi borókás, Bélavár, Cún-Szaporca, Gordisa, Drávaszabolcs, Gyékényes, Heresznye, Őrtilos, Révfalu, Tésénfa, Vizvár, Zákány, Zaláta (Majer & Krčmar 1998); Bélavár, Csikota, Darány, Gordisa, Kísszentmárton, Murakeresztúr, Őrtilos, Péterhida, Somogyudvarhely, Szaporca, Vejti, Vizvár (Tóth 2000a); Óbánya, Püspökszentlászló, Sikonda (Tóth 2000b); Látrány (Tóth 2003); Gyűrűfű (Tóth 2009);

9. *Chrysops rufipes* Meigen, 1820: Zaláta (Majer & Krčmar 1998); Homorúd (Tóth 1992); Darány, Felsőszentmárton, Gordisa, Vejti (Tóth 2000a); Gyűrűfű (Tóth 2009);

10. *Chrysops viduatus* (Fabricius, 1794): Simontornya, Siófok, Zamárdi (= *C. pictus*) (Aradi 1956); Darány, Istvádi (= *C. pictus*) (Majer 1985b); Pécs, Éger-völgy (= *C. pictus*) (Majer 2000c); Abaliget (= *C. pictus*) (Majer 1988); Barcsi borókás, Bélavár, Cún-Szaporca, Gordisa, Őrtilos, Révfalu, Tésénfa, Vejti,

2. ábra: Mintavételi helyek Baranya megyében: 1. Abaliget, 2. Bisse, 3. Cun, 4. Dombay-tó, 5. Drávaszabolcs, 6. Drávasztára, 7. Felsőszentmárton, 8. Gordisa, 9. Gyulapuszta, 10. Gyűrűfű, 11. Herman-Ottó-tó, 12. Hidasi-völgy, 13. Homorúd, 14. Hosszúhetény, 15. Ivánbattyán, 16. Karapanca, 17. Kisbattyáni-tó, 18. Kiszakabfalva, 19. Kiszvaszar, 20. Kisszentmárton, 21. Komló, 22. Kovácsszénájai-tó, 23. Kölked, 24. Mánfa, 25. Mecsekpölöske, 26. Melegmányi-völgy, 27. Mézes-rét, 28. Mohács, 29. Nagyharsány, 30. Óbánya, 31. Orfűi-tó, 32. Palkonya, 33. Pécs, 34. Pécsi-tó, 35. Pellérdi-halastavak, 36. Pisztrángos-tavak, 37. Püspökszentlászló, 38. Révfülszabos, 39. Sikonda, 40. Sikondai-tó, 41. Szaporca, 42. Szaporca, 43. Takanyó, 44. Tésénfa, 45. Újpetre, 46. Vejtő, 47. Villánykövesd, 48. Vokány, 49. Völgyi-rétek, 50. Zaláta, 51. Zehi-puszta, 52. Zobákpuszta

Vízvár, Zákány, Zaláta, Zehi-puszta (Majer & Krčmar 1998); Kölked (Tóth 1992); Böhönye, Hosszúvív, Mesztgyöny, Nagybagjom (Tóth 1996); Barcs, Bélavár, Darány, Drávasztára, Felsőszentmárton, Gyékényes, Kisszentmárton, Péterhida, Szaporca, Vejtő (Tóth 2000a); Mánfa, Mecsek: Mézes-rét, Óbánya, Zobákpuszta (Tóth 2000b); Ivánbattyán (Tóth 2000c); Főnyed, Potony, Ropoly-puszta, Vörs (Tóth 2002); Látrány (Tóth 2003); Gyűrűfű (Tóth 2009); Simontornya, Tolnanémedi (Tóth 2014);

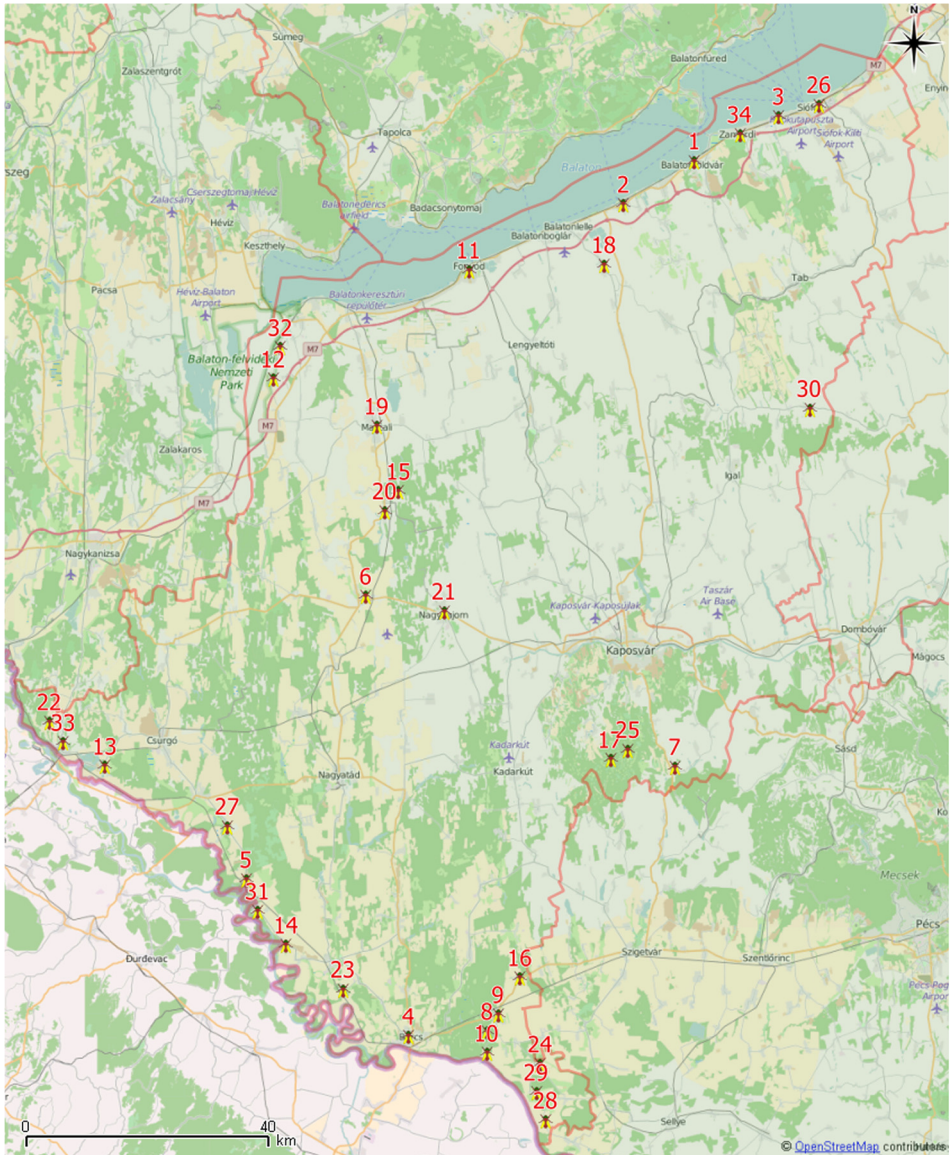
11. *Haematopota bigoti* Gobert, 1881: Abaliget (Majer 1988);

12. *Haematopota crassicornis* Wahlberg, 1848: Simontornya (Aradi 1956, Tóth 2014); Pécs (Gebhardt 1962, Tóth 1976); Darány (Majer 1985b);

13. *Haematopota grandis* Meigen, 1820: Mecsek: Misina (Tóth 1976); Darány, Szaporca (Tóth 2000a); Mecsek: Herman Ottó-tó, Óbánya (Tóth 2000b);

14. *Haematopota italica* Meigen, 1804: Balatonszemes (Aradi 1956); Pécs (Gebhardt 1962); Darány (Majer 1985b); Pécs, Éger-völgy (Majer 2000c); Abaliget (Majer 1988); Bőszénfa, Mecsek: Abaliget, Dömörkapu, Misina, Pécs, Sikonda, Szüadó-völgy, Villány (Tóth 1976); Hercegszántó, Karapanca, Kölked

3. ábra: Mintavételi helyek Baranya megyében: 1. Balatonföldvár, 2. Balatonszemes, 3. Balatonszéplak, 4. Barcs, 5. Bélavár, 6. Böhönye, 7. Bőszenfa, 8. Csikota, 9. Darány, 10. Drávatamási, 11. Fonyód, 12. Főnyed, 13. Gyékényes, 14. Heresznye, 15. Hosszúvíz, 16. Istvándi, 17. Kardosfa, 18. Látrány, 19. Marcali, 20. Mesztegnyő, 21. Nagybajom, 22. Órtilos, 23. Péterhida, 24. Potony, 25. Ropolyusza, 26. Siófok, 27. Somogyudvarhely, 28. Szentborbás, 29. Tótújfalú, 30. Törökkoppány, 31. Vízvár, 32. Vörs, 33. Zákány, 34. Zamárdi

(Tóth 1992); Böhönye, Hosszúvíz, Mesztegyő, Nagybjajom (Tóth 1996); Barcs, Bélavár, Darány, Felsőszentmárton, Kísszentmárton, Órtilos, Péterhida, Szaporca, Vejti, Vízvár (Tóth 2000a); Hosszúhetény, Komló, Mánfa, Mecsekpölöske, Pécs, Püspökszentlászló, Takanyó, Mecsek: Völgyi-rétek (Tóth 2000b); Főnyed, Ropolypuszta, Vörs (Tóth 2002); Gyűrűfü (Tóth 2009); Simontornya, Tolnanémedi (Tóth 2014);

15. *Haematopota pluvialis* (Linnaeus, 1768): Fonyód, Komló, Simontornya, Zamárdi (Aradi 1956); Pécs (Gebhardt 1962); Darány, Istvándi (Majer 1985b); Pécs, Éger-völgy (Majer 2000c); Abaliget (Majer 1988); Barcsi borókás, Bélavár, Cun-Szaporca, Gordisa, Drávaszabolcs, Drávatamási, Gyékényes, Heresznye, Órtilos, Révfülu, Tésenfa, Vejti, Vízvár, Zákány, Zaláta, Zehi-puszta (Majer & Krčmar 1998); Komló, Pécs (Tóth 1976); Hercegszántó, Homorúd, Karapancsa, Kölked, Mohács (Tóth 1992); Böhönye, Hosszúvíz, Marcali, Mesztegyő, Nagybjajom (Tóth 1996); Barcs, Bélavár, Darány, Drávasztára, Drávatamási, Felsőszentmárton, Gordisa, Gyékényes, Kísszentmárton, Murakeresztúr, Órtilos, Péterhida, Potony, Somogyudvarhely, Szaporca, Szentborbás, Tótújfalu, Vejti, Vízvár, Zaláta, Zákány (Tóth 2000a); Abaliget, Mecsek: Dombay-tó, Hidasi-völgy, Hosszúhetény, Kovácsszénajai-tó, Mánfa, Mecsekpölöska, Óbánya, Pellérdi-tavak, Pécs, Püspökszentlászló, Sikonda, Takanyó, Zobákpuszta (Tóth 2000b); Ivánbattyán, Nagyhasrány (Tóth 2000c); Balatonlelle, Marcali, Mesztegyő, Nagybjajom, Ropolypuszta, Vörs (Tóth 2002); Látrány (Tóth 2003); Gyűrűfü (Tóth 2009); Simontornya, Tolnanémedi (Tóth 2014);

16. *Haematopota scutellata* (Olsufjev, Moucha & Chvala, 1964): Abaliget (Majer 1988); Mesztegyő (Tóth 1996); Barcs, Darány, Órtilos (Tóth 2000a); Óbánya, Püspökszentlászló (Tóth 2000b); Ropolypuszta, Vörs (Tóth 2002); Gyűrűfü (Tóth 2009);

17. *Haematopota subcylindrica* Pandellé, 1883: Darány (Majer 1985b); Pécs, Éger-völgy (Majer 2000c); Abaliget (Majer 1988); Barcsi borókás, Bélavár, Drávatamási, Gyékényes, Heresznye (Majer & Krčmar 1998); Karapancsa (Tóth 1992); Böhönye, Mesztegyő, Nagybjajom (Tóth 1996); Darány, Gyékényes, Órtilos, Péterhida, Vejti (Tóth 2000a); Óbánya (Tóth 2000b);

18. *Heptatoma pellucens* (Fabricius, 1776): Darány (Majer 1985b); Hercegszántó (Tóth 1992); Böhönye, Nagybjajom (Tóth 1996); Darány, Gyékényes, Murakeresztúr, Péterhida, Vejti (Tóth 2000a); Kisbattyáni-tó, Mecsekpölöske, Óbánya (Tóth 2000b); Kisjakabfalva (Tóth 2000c); Főnyed, Ropolypuszta, Vörs (Tóth 2002); Gyűrűfü (Tóth 2009); Tolnanémedi (Tóth 2014);

19. *Hybomitra acuminata* (Loew, 1858): Pécs, Éger-völgy (Majer 1983b); Bélavár, Cun-Szaporca, Révfülu, Zehi-puszta (Majer & Krčmar 1998); Péterhida, Szaporca, Vejti (Tóth 2000a); Vörs (Tóth 2002); Látrány (Tóth 2003); Gyűrűfü (Tóth 2009); Simontornya (Tóth 2014);

20. *Hybomitra atterima* (= *Tabanus aterrimus*) (Meigen, 1920): Pécs (Gebhardt 1962, Tóth 1976);

21. *Hybomitra bimaculata* (Macquart, 1826): Abaliget (Majer 1988); Órtilos (Majer & Krčmar 1998); Böhönye, Mesztegyő (Tóth 1996); Gyékényes, Potony (Tóth 2000a); Herman Ottó-tó, Mánfa, Óbánya, Püspökszentlászló, Sikondai-tó (Tóth 2000b); Mesztegyő, Ropolypuszta (Tóth 2002); Gyűrűfü (Tóth 2009);

22. *Hybomitra ciureai* (Séguy, 1937): Darány (Majer 1983a, 1985b); Pécs, Éger-völgy (Majer 1983b); Barcsi borókás, Bélavár, Cun-Szaporca, Gordisa, Gyékényes, Heresznye, Órtilos, Révfülu, Tésenfa, Vejti, Vízvár, Zákány, Zaláta, Zehi-puszta (Majer & Krčmar 1998); Homorúd (Tóth 1992); Böhönye, Mesztegyő, Nagybjajom (Tóth 1996); Bélavár, Csikota, Darány, Drávatamási, Felsőszentmárton, Gordisa, Gyékényes, Kísszentmárton, Órtilos, Péterhida, Somogyudvarhely, Szaporca, Vejti, Vízvár (Tóth 2000a); Mecsek: Hidasi-völgy, Hosszúhetény, Mézes-rét, Óbánya, Püspökszentlászló, Zobákpuszta (Tóth 2000b); Kisjakabfalva, Újpetre, Vokány, Villánykövesd (Tóth 2000c); Főnyed, Mesztegyő, Ropolypuszta, Vörs (Tóth 2002); Látrány (Tóth 2003); Gyűrűfü (Tóth 2009); Tolnanémedi (Tóth 2014);

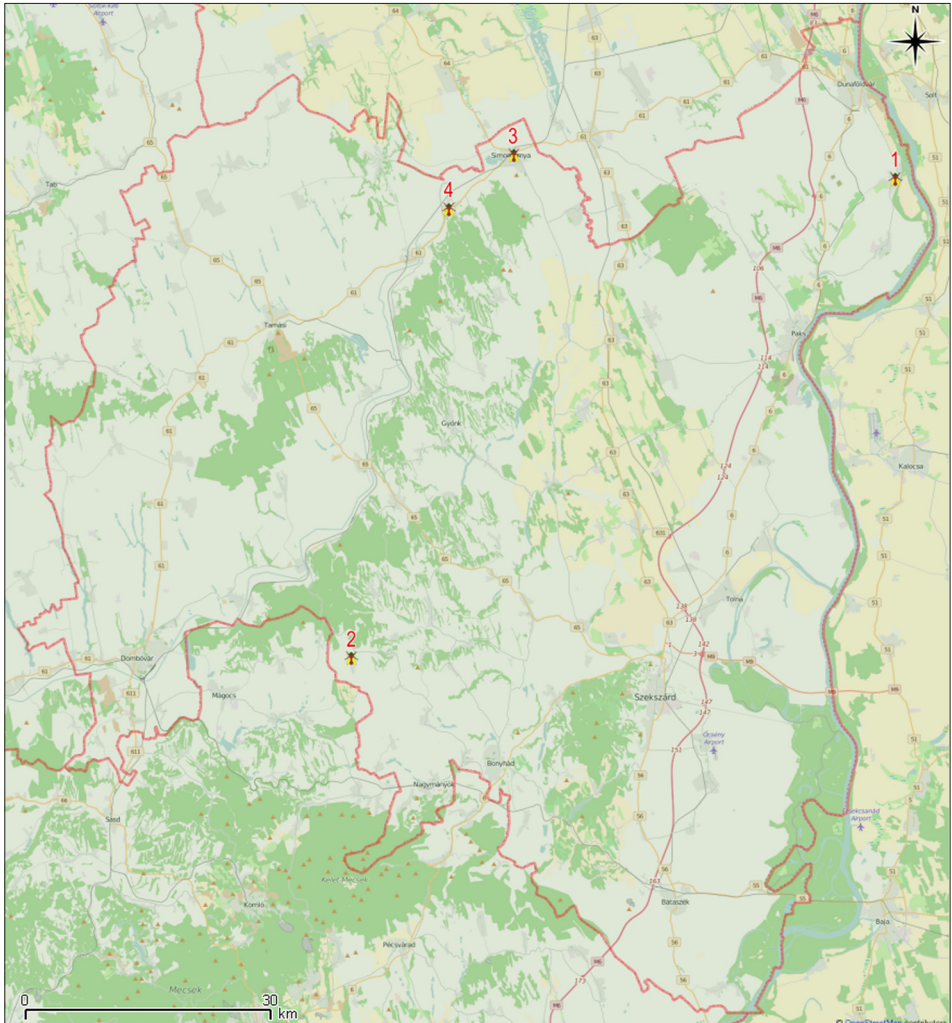
23. *Hybomitra distinguenda* (Verall, 1909): Abaliget (Majer 1988); Karapancsa, Kölked (Tóth 1992); Böhönye, Mesztegyő (Tóth 1996); Csikota, Kísszentmárton, Órtilos (Tóth 2000a); Komló, Mecsek: Melegmányi-völgy, Óbánya, Zobákpuszta (Tóth 2000b); Palkonya (Tóth 2000c); Főnyed, Ropolypuszta, (Tóth 2002); Gyűrűfü (Tóth 2009);

24. *Hybomitra lundbecki* Lyneborg, 1959: Darány (Majer 1983a, 1985b); Kísszentmárton (Tóth 2000a); Óbánya, Püspökszentlászló, Takanyó, Völgyi-rétek (Tóth 2000b); Gyűrűfü (Tóth 2009);

25. *Hybomitra lurida* (Fallén, 1817): Óbánya, Püspökszentlászló (Tóth 2000b);

26. *Hybomitra montana* (Meigen, 1820): Pécs, Éger-völgy (Majer 1983b);

27. *Hybomitra muehlfeldi* (Brauer, 1880): Darány (Majer 1985b); Abaliget (Majer 1988); Bélavár, Révfülu, Vízvár, Zákány, Zaláta (Majer & Krčmar 1998); Mesztegyő (Tóth 1996); Bélavár, Gyékényes (Tóth 2000a); Hosszúhetény, Óbánya, Püspökszentlászló (Tóth 2000b); Újpetre, Vokány (Tóth 2000c); Ropolypuszta (Tóth 2002);

4. ábra: Mintavételi helyek Tolna megyében: 1. Bölske, 2. Lengyel, 3. Simontornya, 4. Tolnanémedi

28. *Hybomitra nitidifrons confiformis* Chvála et Moucha, 1971: Mesztegyő (Tóth 1996);

29. *Hybomitra pilosa* (Loew, 1858): Gordisa (Majer & Krčmar 1998); Óbánya (Tóth 2000b); Bőszénfa, Ropolyuszta (Tóth 2002);

30. *Hybomitra solstitialis* (Meigen, 1820): Balatonszemes, Mohács (Aradi 1956); (= *Tabanus solstitialis*) Pécs (Gebhardt 1962, Tóth 1976); Pécs, Éger-völgy (Majer 1983b); Pécs, Éger-völgy (Majer 2000c); Böhönye (Tóth 1996);

31. *Hybomitra tropica* (Linnaeus, 1758): Simontornya (Aradi 1956); Pécs (= *Sziládyus tropicus*) (Gebhardt 1962); Pécs (= *Tabanus tropicus*) (Tóth 1976), Kölked (Tóth 1992); Mesztegyő (Tóth 1996); Óbánya (Tóth 2000b);

32. *Hybomitra ucrainica* (Olsufjev, 1952): Gordisa (Majer & Krčmar 1998).

33. *Pangonius pyritosus* (Loew, 1859): Homorúd (Tóth 1992);

34. *Philipomyia aprica* (Meigen, 1820): Mecsek hg. (Aradi 1956, Tóth 1976); Darány, Kisszentmárton (Tóth 2000a); Dombay-tó, Kovácsszénájai-tó, Pécs (Tóth 2000b); Gyűrűfű (Tóth 2009);

35. *Philipomyia graeca* (Meigen, 1820): Pécs (= *Tabanus graecus*) (Gebhardt 1962); Mecsek, Pécs (Aradi 1956); Darány (Majer 1985b); Pécs, Éger-völgy (Majer 2000c); Pécs, Zobák (Tóth 1976); Óbánya, Püspökszentlászló, Takanyó (Tóth 2000b); Ropolypusza (Tóth 2002); Gyűrűfű (Tóth 2009); Tolnanémedi (Tóth 2014);

36. *Silvius alpinus* (Scopoli, 1763): Mesztegnyő (Tóth 1996); Pécs (= *Silvius vituli*) (Gebhardt 1962, Tóth 1976); Pécs, Éger-völgy (= *Silvius vituli*) (Majer 2000c); Óbánya (Tóth 2000b); Marcali, Ropolypusza (Tóth 2002); Gyűrűfű (Tóth 2009); Tolnanémedi (Tóth 2014);

37. *Tabanus autumnalis* Linnaeus, 1761: Balatonföldvár, Balatonszemes, Pécs (Aradi 1956, Gebhardt 1962, Tóth 1976); Darány, Istvándi (Majer 1983a, 1985b); Éger-völgy (Majer 1983b); Barcsi borókás, Bélavár, Tésenfá, Zákány (Majer & Krčmar 1998); Hercegszántó (Tóth 1992); Böhönye (Tóth 1996); Bélavár, Darány, Drávasztára, Felsőszentmárton, Gordisa, Kisszentmárton, Órtilos, Péterhida, Somogyudvarhely, Szaporca, Vejti (Tóth 2000a); Herman Ottó-tó, Mecsekpölöske, Óbánya, Pécs, Zobákpusza (Tóth 2000b); Nagyarsány (Tóth 2000c); Főnyed, Ropolypusza, Vörs (Tóth 2002); Látrány (Tóth 2003); Gyűrűfű (Tóth 2009); Simontornya (Tóth 2014);

38. *Tabanus bifarius* Loew, 1858: Óbánya (Tóth 2000b);

39. *Tabanus bovinus* Linnaeus, 1758: Mecsek hg., Simontornya, Vörs, Zamárdi (Aradi 1956); Pécs (Gebhardt 1962); Darány (Majer 1983a, 1985b); Pécs, Éger-völgy (Majer 1983b); Barcsi borókás, Bélavár, Cun-Szaporca, Gordisa, Drávaszabolcs, Drávatamási, Gyékényes, Heresznye, Órtilos, Révfalu, Tésenfá, Vejti, Vízvár, Zákány, Zaláta, Zehi-pusza (Majer & Krčmar 1998); Mecsek, Misina, Pécs (Tóth 1976); Karapanca, Kölked (Tóth 1992); Böhönye, Marcali, Nagybjajom (Tóth 1996); Bélavár, Darány, Gyékényes, Kisszentmárton, Órtilos, Péterhida, Vízvár (Tóth 2000a); Abaliget, Mecsek: Hidas-völgy, Óbánya, Püspökszentlászló, Sikonda (Tóth 2000b); Nagyarsány, Vokány (Tóth 2000c); Főnyed, Ropolypusza (Tóth 2002); Látrány (Tóth 2003); Gyűrűfű (Tóth 2009); Simontornya (Tóth 2014);

40. *Tabanus bromius* Linnaeus, 1758: Pécs, Simontornya, Vörs, Zamárdi (Aradi 1956); Pécs (Gebhardt 1962); Darány, Istvándi (Majer 1983a, 1985b); Pécs, Éger-völgy (Majer 1983b); Abaliget (Majer 1988); Barcsi borókás, Bélavár, Cun-Szaporca, Gordisa, Drávaszabolcs, Vízvár, Zákány, Zaláta, Zehi-pusza (Majer & Krčmar 1998); Abaliget, Bicsérd, Dömörkapu, Éger-völgy, Lámpásvölgy, Márévaári-völgy, Pécs, Sikonda, Szúadó-völgy, Tettye (Tóth 1976); Hercegszántó, Homorúd, Karapanca, Kölked, Mohács (Tóth 1992); Böhönye, Hosszúvíz, Marcali, Mesztegnyő, Nagybjajom (Tóth 1996); Barcs, Bélavár, Csikota, Darány, Drávasztára, Felsőszentmárton, Gordisa, Gyékényes, Kisszentmárton, Murakeresztúr, Órtilos, Péterhida, Potony, Somogyudvarhely, Szaporca, Szentborbás, Tótújfalu, Vejti, Vízvár (Tóth 2000a); Abaliget, Mecsek: Dombay-tó, Hosszúhetény, Komló, Mánfa, Mecsekpölöske, Mézes-rét, Óbánya, Püspökszentlászló, Sikonda, Sikondai-tó (Tóth 2000b); Ivánbattyán, Kisjakabfalva, Újpetre, Nagyarsány, Bisse, Villánykövesd (Tóth 2000c); Főnyed, Kardosfapusza, Ropolypusza (Tóth 2002); Látrány (Tóth 2003); Gyűrűfű (Tóth 2009); Simontornya, Tolnanémedi (Tóth 2014);

41. *Tabanus cordiger* Meigen, 1820: Pécs (Gebhardt 1962, Tóth 1976); Darány (Majer 1985b); Pécs, Éger-völgy (Majer 1983b); Drávatamási (Majer & Krčmar 1998); Hosszúhetény, Kisbattyáni-tó, Mánfa, Óbánya, Püspökszentlászló, Zobákpusza (Tóth 2000b); Kardosfapusza (Tóth 2002); Gyűrűfű (Tóth 2009);

42. *Tabanus exlusus* Pandellé, 1883: Darány (Majer 1983a, 1985b); Pécs, Éger-völgy (Majer 1983b, Tóth 1976); Dömörkapu (Tóth 1976); Mesztegnyő (Tóth 1996); Óbánya, Püspökszentlászló (Tóth 2000b); Nagyarsány (Tóth 2000c);

43. *Tabanus glaucopsis* Meigen, 1820: Balatonszemes, Komló (Aradi 1956); Darány (Majer 1985b); Pécs, Éger-völgy (Majer 1983b, Tóth 1976); Dömörkapu, Komló, Misina (Tóth 1976); Órtilos (Tóth 2000a); Mecsek: Dombay-tó, Hidas-völgy, Óbánya, Püspökszentlászló, Sikondai-tó, Takanyó (Tóth 2000b); Kardosfapusza, Ropolypusza (Tóth 2002); Látrány (Tóth 2003); Gyűrűfű (Tóth 2009); Tolnanémedi (Tóth 2014);

44. *Tabanus maculicornis* Zetterstedt, 1842: Darány (Majer 1983a, 1985b); Pécs, Éger-völgy (Majer 1983b); Abaliget (Majer 1988); Bélavár, Órtilos, Zákány (Majer & Krčmar 1998); Hercegszántó, Karapanca (Tóth 1992); Böhönye, Mesztegnyő, Nagybjajom (Tóth 1996); Barcs, Bélavár, Csikota, Darány, Drávasztára, Felsőszentmárton, Gordisa, Gyékényes, Órtilos, Péterhida, Potony, Somogyudvarhely, Vízvár (Tóth 2000a); Abaliget, Hosszúhetény, Kisbattyáni-tó, Mecsekpölöskei-horgászító, Óbánya, Pécsi-tó, Pisztrángos-tavak, Püspökszentlászló, Takanyó, Zobákpusza (Tóth 2000b); Főnyed, Ropolypusza, Vörs (Tóth 2002); Látrány (Tóth 2003); Gyűrűfű (Tóth 2009); Simontornya, Tolnanémedi (Tóth 2014);

45. *Tabanus miki* Brauer, 1880: Darány (Majer 1983a, 1985b); Pécs, Éger-völgy (Majer 1983b); Abaliget (Majer 1988); Óbánya (Tóth 2000b);

46. *Tabanus paradoxus* Jaenicke, 1866: Komló, Lengyel, (Aradi 1956, Tóth 1976); Pécs (Aradi 1958); Pécs, Éger-völgy (Majer 1983b); Abaliget (Tóth 1976); Mecsek: Melegmányi-völgy, Óbánya, Püspökszentlászló, Takanyó (Tóth 2000b); Ropolypusztá (Tóth 2002);

47. *Tabanus quatuornotatus* Meigen, 1820: Simontornya, Törökkoppány (Aradi 1956); Pécs (Gebhardt 1962); Darány (Majer 1983a, 1985b); Pécs, Éger-völgy (Majer 1983b); Abaliget (Majer 1988); Máriagyúd, Mecsek: Dömörkapu, Mecseknádasd, Misina (Tóth 1976); Hosszúhetény, Mánfa, Óbánya, Püspökszentlászló, Völgyi-rétek (Tóth 2000b); Nagyarsány (Tóth 2000c); Gyűrűfü (Tóth 2009);

48. *Tabanus spectabilis* Loew, 1858: Simontornya (Aradi 1956); (= *Tabanus lateralis*) Pécs (Gebhardt 1962, Tóth 1976); Darány (Majer 1985b); Pécs, Éger-völgy (Majer 2000c); (= *Tabanus lateralis*) Máriagyúd, Mecsek: Márévari-völgy, Mecseknádasd (Tóth 1976); Böhönye (Tóth 1996); Órtilos (Tóth 2000a); Óbánya, Völgyi-rétek (Tóth 2000b); Ropolypusztá (Tóth 2002); Gyűrűfü (Tóth 2009); Simontornya (Tóth 2014);

49. *Tabanus spodopterus* Meigen, 1820: Darány (Majer 1985b); Pécs, Éger-völgy (Majer 1983b); Bélavár, Gyékényes, Murakeresztúr, Péterhida, Vejtí, Vízvár (Tóth 2000a); Mecsek: Hidasi-völgy, Kovácsszénájai-tó, Óbánya (Tóth 2000b); Főnyed, Ropolypusztá (Tóth 2002); Látrány (Tóth 2003);

50. *Tabanus sudeticus* Zeller, 1842: Balatonszemes (Aradi 1956); Pécs (Gebhardt 1962, Tóth 1976); Darány (Majer 1983a, 1985b); Pécs, Éger-völgy (Majer 1983b, Tóth 1976); Abaliget (Majer 1988); Barcsi borókás, Bélavár, Cun-Szaporca, Gordisa, Drávatamási, Gyékényes, Heresznye, Órtilos, Vízvár, Zaláta (Majer & Krčmar 1998); Karapanca, Kölked (Tóth 1992); Böhönye, Mesztegnyő, Nagybjajom (Tóth 1996); Gyékényes, Órtilos (Tóth 2000a); Mánfa, Mecsek: Melegmányi-völgy, Mézes-rét, Óbánya, Pisztrángos-tavak, Zobákpusztá (Tóth 2000b); Ujpetre, Nagyarsány, Villánykövesd (Tóth 2000c); Barcs, Nagybjajom, Ropolypusztá (Tóth 2002); Gyűrűfü (Tóth 2009);

51. *Tabanus tergestinus* Egger, 1859: Balatonszemes, Simontornya, Zamárdi (Aradi 1956); Pécs (Gebhardt 1962, Tóth 1976); Darány, Istvándi (Majer 1983a, 1985b); Pécs, Éger-völgy (Majer 1983b); Abaliget (Majer 1988); Mecsek: Dömörkapu, Misina (Tóth 1976); Nagybjajom (Tóth 1996); Bélavár, Darány, Potony, (Tóth 2000a); Abaliget, Mecsek: Dombay-tó, Mánfa, Mecsekpölske, Óbánya, Püspökszentlászló, Takanyó (Tóth 2000b); Nagyarsány (Tóth 2000c); Kardosapusztá, Ropolypusztá (Tóth 2002); Látrány (Tóth 2003); Simontornya, Tolnanémedi (Tóth 2014);

52. *Tabanus unifasciatus* Loew, 1858: Pécs (Aradi 1956); Pécs, Éger-völgy (Majer 1983b); Abaliget (Majer 1988); Mecsek: Magyarürög, Éger-völgy, Sikonda, Szüadó-völgy (Tóth 1976); Péterhida (Tóth 2000a); Hosszúhetény, Óbánya (Tóth 2000b); Gyűrűfü (Tóth 2009);

53. *Theriplectes gigas* (Herbst, 1787): Simontornya (Aradi 1956, Tóth 2014); Pécs (= *Tabanus gigas*) (Gebhardt 1962, Tóth 1976); Darány (Majer 1985b); Órtilos (Tóth 2000a); Mecsek: Mézes-rét, Óbánya, Püspökszentlászló, Sikonda, Takanyó, Völgyi-rétek (Tóth 2000b); Böszénfa (Tóth 2002); Látrány (Tóth 2003); Gyűrűfü (Tóth 2009); Tolnanémedi (Tóth 2014);

A fauna értékelése, gyakori és ritka fajai

A Dél-Dunántúl területéről 53 faj jelenlétét bizonyították, ami a 61 fajból álló hazai bögölyfauna 87%-át teszi ki, tehát gazdagnak mondható. Az adatok térbeli eloszlása azonban nem egyenletes (1. ábra). A Dráva árteréről, valamint somogyi és baranyai természetvédelmi területekről viszonylag sok adattal rendelkezünk, míg Somogyban nagy területek ismeretlenek (2. és 3. ábra), Tolna megye faunájáról pedig gyakorlatilag nincs információ, mindössze néhány szórvány adat ismert (4. ábra).

A faunisztikai adatok fajok közötti megoszlása alapján a régió legtöbb elterjedési adattal rendelkező fajai a következők: *Atylotus rusticus*, *Chrysops caecutiens*, *C. viduatus*, *Haematopota italica*, *H. pluvialis*, *Heptatoma pellucens*, *Hybomitra ciureai*, *Tabanus autumnalis*, *T. bovinus*, *T. bromius*, *T. maculicornis* és *T. sudeticus*. Közülük több faj (pl. *H. pluvialis*, *T. bovinus*) a mennyiségi elemzést is tartalmazó közlemények (pl. MAJER

1987) szerint nem csak gyakori, de tömeges előfordulása is. Ugyanakkor jelentős a ritka fajok aránya; 8 fajt (*Haematopota bigoti*, *Hybomitra atterima*, *H. lurida*, *H. montana*, *H. nitidifrons*, *H. ucrainica*, *Pangonius pyritosus* és *Tabanus bifarius*) mindössze egyetlen lelőhelyen gyűjtöttek.

A továbbiakban a Dél-Dunántúl bögölyfaunájáról alkotott kép teljessé tétele, valamint az ellenük való hatékony védekezés érdekében indokolt lenne a kevésbé kutatott területek, így Külső- és Belső-Somogy, valamint Tolna megye teljes területének vizsgálata. A szisztematikus adatgyűjtés megszervezése, a fehér foltok felszámolása azért is fontos, mivel a régióban az állattartás jelentős szerepet játszik. A bögölyök humán egészségügyi jelentősége is nagy, számos betegség potenciális terjesztői lehetnek, ezért elsősorban az idegenforgalom szempontjából frekvenciált helyeken (pl. Balaton) is szükség nagyobb hangsúlyt fektetni kontrolljukra.

Köszönetnyilvánítás

A szerzők köszönetüket fejezik ki Bálint Beatrixnek, Tóth Sándornak és Ábrahám Leventének a tanulmány elkészítéséhez nyújtott segítségükért valamint ÚNKP 16-1 projekt által nyújtott anyagi támogatásért.

Irodalom

- ARADI M. 1956: Tabanids from the Carpathian Basin in the collections of the Hungarian Natural Museum. – *Folia Entomologica Hungarica* 9: 451-458.
- ARADI M. 1958: Bögölyök – Tabanidae, Diptera I. – Magyarország állatvilága (Fauna Hungariae) 37., XIV. kötet, 9. füzet, Akadémia Kiadó, Budapest.
- GEBHARDT A. 1962: A Mecsek-hegység és környékének Dipterafaunája. – *A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve*, 7: 5-38.
- MAJER J. 1983a: Adatok a Barcsi borókás Tabaninae (Diptera) faunájához. – *Dunántúli Dolgozatok Természettudományi Sorozat* 3: 83-88.
- MAJER J. 1983b: Pécs, Éger-völgy Tabaninae faunája (Diptera). – *A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve* 27 (1982): 51-56.
- MAJER J. 1985a: A magyarországi bögölyök elterjedése, életmódja és gazdasági jelentősége. – *Studia Paedagogica Auctoritate Universitatis Pécs Publicata* 4: 55-69.
- MAJER J. 1985b: Adatok a Barcsi Borókás Chrysopinae és Tabaninae (Diptera) faunájához. – *Dunántúli Dolgozatok Természettudományi Sorozat* 5: 135-138.
- MAJER J. 1985c: Adatok Pécs, Éger-völgy Tabanidae (Diptera) faunájához. – *A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve* (1984). 49-52.
- MAJER J. 1987: A leggyakoribb magyarországi bögölyfajok vérszívását meghatározó tényezők. – *Kandidátusi értekezés*, Pécs.
- MAJER J. 1988: Adatok Abaliget Tabanidae és Stratiomyidae (Diptera) faunájához. – *A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve* 32(1987): 25-28.
- MAJER J. 2001a: Somogy megye bögölyeinek katalógusa (Diptera: Tabanidae). – *Natura Somogyiensis* 1: 399-404.
- MAJER J. 2001b: Tabanidae. – In: PAPP L (szerk.): *Checklist of the Diptera of Hungary*. 550 p. Budapest: Hungarian Natural History Museum pp. 142-145.
- MAJER J. & KRČMAR, S. 1998: A Dráva magyar- és horvátországi szakasza ártéri területeinek bögölyfaunájáról (Diptera: Tabanidae). – *Dunántúli Dolgozatok Természettudományi Sorozat* 9: 423-430.

- MAJER, J. & KRČMAR, S. 2007: Geographical distribution of Tabanids (Diptera: Tabanidae) of the Drava river along the Somogy County (Hungary), the Koprivnicko-krizevacka and one part Viroviticko-podravskaa County (Croatia). – Somogyi Múzeumok Közleményei, B-Természettudomány 17: 183-198.
- THALHAMMER, J. 1900: Ordo. Diptera. In: PASZLAUSZKY J. szerk. – Fauna Regni Hungariae. A Magyar Birodalom Állatvilága. – Budapest, 5-76 pp.
- TÓTH S. 1976: Dipterológiai vizsgálatok a Mecsekben és környékén. – Dunántúli Dolgozatok 10: 87-96.
- TÓTH S. 1992: Adatok a Béda- Karapanca Tájvédelmi Körzet kétszárnyú faunájának ismeretéhez II. Rövidcsápúak (Diptera: Brachycera) – Dunántúli Dolgozatok Természettudományi Sorozat 6: 189-197.
- TÓTH S. 1996: Adatok a Boronka-melléki Tájvédelmi Körzet bögöly és katonalégy faunájához (Diptera: Tabanidae, Stratiomyidae). – Somogyi Múzeumok Közleményei 12: 263-267.
- TÓTH S. 2000a: Adatok a Duna-Dráva Nemzeti Park bögöly faunájához (Diptera: Tabanidae). – Somogyi Múzeumok Közleményei 14: 331-341.
- TÓTH S. 2000b: Adatok a Mecsek bögöly faunájához (Diptera: Tabanidae). – Folia Comloensis 8: 113-130.
- TÓTH S. 2000c: Adatok a Villányi-hegység csipőszúnyog, bögöly, pöszörlégy, fejeslégy és fürkészlégy faunájához (Diptera: Culicidae, Tabanidae, Bombyliidae, Conopidae, Tachinidae). – Dunántúli Dolgozatok Természettudományi Sorozat 10: 351-354.
- TÓTH S. 2002: Adatok Somogy megye kétszárnyú (Diptera) faunájához. – Natura Somogyiensis 3: 63-88.
- TÓTH S. 2003: Adatok a Látványi Puszta természetvédelmi terület kétszárnyú (Diptera) faunájához. – Natura Somogyiensis 5: 255-278.
- TÓTH S. 2007: A Mecsek kétszárnyú (Diptera) faunája I. – Acta Naturalia Pannonica 2: 107-103.
- TÓTH S. 2009: Adatok Gyűrűfű kétszárnyú (Diptera) faunájához a Biodiverzitás Napok gyűjtései alapján. – Natura Somogyiensis 13: 179-190.
- TÓTH S. 2014: Adatok Simontornya kétszárnyú (Diptera) faunájához. – in: Simontornya ízeltlábú – In memoriam Pillich Ferenc. (szerk.: SZITA É., FETYKÓ K., KOVÁCS T., HORVÁTH A.). Magyar Biodiverzitás-kutató Társaság, Budapest pp. 187-195.

Contribution to the knowledge of the South Transdanubian tabanid fauna (Diptera: Tabanidae)

OTÁRTICS, M. Z., TÖRÖK, H. K., BARNA, R., BÖNDI, B., STRAUSZ, SZ., FARKAS, S.

This publication presents all faunistic data of horse-flies that had been published altogether in 26 papers from 1956 up to 2016 in South Transdanubia region (Hungary). Papers before 1956 are not cited here as the checklist of ARADI (1956) contains all data that had been published earlier. The significant part of the data originates from József Majer and Sándor Tóth who have been dealing with horse-flies since the 70s. The investigations of the family Tabanidae resulted in 53 species in the region which is 87% of the Hungarian Tabanid fauna. The distribution of the data is not homogeneous in the area. There is remarkable knowledge on the horse-fly fauna of Mecsek Mountains and Villányi Hills and of nature conservation areas such as Boronka and Béda-Karapanca Landscape Protection Areas, Látvány Puszta Nature Conservation Area and Drava lowland. In contrast, the fauna of huge territories is unknown in Somogy and Tolna Counties. The most frequent species in South Transdanubia are *Atylotus rusticus*, *Chrysops caecutiens*, *C. viduatus*, *Haematopota italica*, *H. pluvialis*, *Heptatoma pellucens*, *Hybomitra ciureai*, *Tabanus autumnalis*, *T. bovinus*, *T. bromius*, *T. maculicornis* and *T. sudeticus*. Some rare species, like *Haematopota bigoti*, *Hybomitra atterima*, *H. lurida*, *H. montana*, *H. nitidifrons*, *H. ucrainica*, *Pangonius pyritosus* and *Tabanus bifarius* are known only from one sampling site.